

Universalisme, Euro centrisme i Neocolonialisme en el
discurs i les pràctiques de desenvolupament

Antropologia del desenvolupament

14/06/2011

Josep Lluís Roche i Fernández

Índex

Introducció.....	3
Programes i projectes.....	6
Desenvolupament i modernitat.....	8
Desenvolupament i política.....	13
Desenvolupament i classes socials.....	19
Conclusions.....	21
Bibliografia complementària.....	23

Introducció

Elements de la des construcció postmoderna del desenvolupament. (P. Blaikie: 2000).

Pas intermedi entre la teoria i els aspectes pràctics.

L' antropologia històrica ha fet contra els economistes allò que ells van fer en la seva ciència.

Gustavo Esteva en el seu assaig planteja el desenvolupament com a mite. Un mite que no ha estat possible de liquidar. Utilitza metàfores com l'arqueologia del mite, és a dir, teories d'altres autors com Foucault a la manera de troballes sobre el tema.

Segons la hipòtesi d'Esteva la metàfora del desenvolupament ha estat una eina per explorar altres camps del coneixement científic.

L'arqueologia del desenvolupament s'hauria de centrar entre la postguerra i l'època actual.

La manca de desenvolupant no han de generar gana ni mancances. Algunes estratègies han aconseguir reduir les mancances i certs llocs del planeta.

Històricament la diversitat d'estratègies i concepcions de desenvolupament va fer possible trobar alguna acceptació d'unificar un enfocament del concepte.

Necessitem, en suma llançar sobre el desenvolupament una nova mirada, que ja pot ser arqueològica. (Gustavo Esteva: Detenir l'ajut i el desenvolupament. 1988).

De vegades es va formular com a llei articulada ideològicament . el desenvolupament fou admès com a projecte viable per tal d'acollir tant en allò individual com en allò col·lectiu les aspiracions de benestar en matèria d'alimentació, salut, habitatge, transport i demés.

Totes les estratègies de desenvolupament estan orientades a satisfer les necessitats bàsiques de la població.

És urgent detenir el desenvolupament i l'ajut. (G. Esteva: 1988. P.123)

No és possible desfer-se de les proves del dany causat, així doncs es fa esment a les reformes de les institucions de corregir els defectes de les estratègies de desenvolupament i a l'ensem el progrés de la civilització industrial.

Estem suficientment advertits que el desenvolupament ens condueix a l'edat de pedra, encara que sense passar per l'holocaust nuclear. (G. Esteva: 1988).

No és viable ni aconsellable detenir sobtadament ajut i desenvolupament. (G: Esteva: 1988. P.124).

És tal la destrucció que s'ha realitzat en nom del desenvolupament que caldrà fer veritables esforços per refer allò que s'ha desfet.

Una altra metàfora és la inicial de desenvolupament que consisteix en desenvolupar un manuscrit.

Exemples de la metàfora social al llenguatge vernacle:

- a. El desenvolupament dels nens.
- b. El desenvolupament, en una partida d'escacs.
- c. El desenvolupament urbà designa un conjunt de bens d'arrel i llur construcció programada. (G. Esteva: 1988. P.138).

L'antropologia aplicada no ha tingut gaire bona premsa com a conseqüència de la seva col·laboració amb els Banc Mundial i d'altres elements del desenvolupament així com les implicacions amb l'administració colonial.

Focault anomena "regularitat discursives" al discurs del desenvolupament al que Escobar es refereix com una mateixa línia a seguir entre institucions oficials i ONG.

Els actors principalment implicats són Àsia, Àfrica i Amèrica llatina d'un costat i de l'altre Europa i Estats Units bàsicament.

El desenvolupament era concebut com el procés de transició d'una situació a una altra. (A. Escobar: 1998. p. 83).

La inversió de capital com a element fonamental va ser sostinguda com a creença per la opinió que el desenvolupament material era la manera de fer produir el progrés social, econòmic i polític.

El que cal per entendre el discurs del desenvolupament és observar les relacions de reciprocitat que s'estableixen entre tots els seus elements més que no pas en els elements en sí.

Els objectes amb els quals va començar a relacionar-se el desenvolupament després de 1945 van ser nombrosos i variats. (A. Escobar: 1998. p.88).

Dintre del camp del desenvolupament va sorgir concepte de subdesenvolupament que per entendre'l s'havia de fer un seguiment als estudis internacionals sobre la matèria.

Pot considerar-se el quart moment en la sociologia històrica del coneixement del desenvolupament. (A. Escobar: p.22).

Els veritables problemes del desenvolupament són la pobresa i el capitalisme que resten obviats per part dels proponents del subdesenvolupament.

Els crítics del post desenvolupament sostenen que el desenvolupament va ser plantejat com quelcom homogeni quan en realitat és quelcom més complex.

Des de finals dels anys setanta es generalitza la desconfiança en el desenvolupament. (A. Quijano: 2000).

Està en debat el desenvolupament del capitalisme en les diferències entre els patrons del poder d'un país o regió a un altre i al mateix temps en Amèrica llatina si és pertinent dur a terme les idees que varen originar el desenvolupament en unes altres àrees.

Aquestes àrees donen com a resultat que des del naixement del modern Estat-nació i en aquells indrets on aquest s'ha consolidat més els patrons són més forts i és des de l'Estat-nació cap al desenvolupament o a la inversa.

Aquesta configuració del poder que s'ha donat a l'Estat-nació ha estat fonamental per al devenir de la societat capitalista.

La idea del desenvolupament es produeix i es reproduïx mentre estigmatitza la pobresa i els pobres.

Hi ha una paraula per al desenvolupament en l'idioma nepalès: Bikas. (Shrestha, p.268).

Abans del desenvolupament el dur treball manual era una manera comuna de la vida. (Shrestha, p.269).

La colonial "missió civilitzadora" va ser batejada com la missió del desenvolupament. (Shrestha, p. 274).

Quan més gran sigui la distància entre humans i natura més alt és el nivell de desenvolupament.

Les categories de desenvolupament constantment són inventades i re-inventades, utilitzades i reutilitzades (Shrestha, p.275).

La força del discurs del desenvolupament procedeix de la seva capacitat de seducció. (Rist: 2002, p.13).

El desenvolupament és considerat com a desitjable i fins i tot necessari tot donant-li un valor del tot positiu.

Hi ha però la manera de pensar oposada que hi dóna la culpa de tots els mals. Es dóna per suposat que els problemes nasqueren a partir de la descolonització del Sud perquè és la part del Món on es troba la misèria, realment és una creença errònia que els mal vinguin d'ací.

La cooperació per al desenvolupament està en plena concordança amb la ideologia de la il·lustració. (Rist: 2002, p. 51).

El progrés que és vist com una necessitat natural mostra el desenvolupament com a quelcom que no es pot aturar en el curs "natural" de la història.

Paradoxalment, el desenvolupament s'universalitza però no és transcultural. (Rist: 2002, p.56).

Sobretot pels països més desenvolupats el lligam amb el creixement econòmic és molt estret.

En el discurs del desenvolupament i el subdesenvolupament, l'estudi en el enfocament més comú de la pobresa comença per la definició d'un sector de la pobresa. (Yapa, 1198)

Programes i projectes.

Desitja cridar l'atenció sobre la necessitat de fer del desenvolupament empresa pròpia, projecte programa intencional. (G. Esteva: 1988).

Sembla ser els projectes altruistes sense ànim de lucre tendeixen a formar part utòpica de finals de segle.

Amb el treball de camp dels antropòlegs com a metodologia, l'Antropologia permet observar les pràctiques dels agents de desenvolupament i com aquests hi interactuen la qual cosa permet avaluar de manera empírica els programes.

L'origen de les iniciatives de desenvolupament constitueix una altra contradicció discursiva. (Martínez Novo. *Empresas Mixtecas*: 1999. p.144).

Això contradeia la retòrica del desenvolupament participatiu i de base amb que es promocionava el programa. (Martínez Novo. *Empresas Mixtecas*: 1999. p.148).

Tal com el nostre programa de desenvolupament, els *settlements* sovint organitzaven cooperatives. (Martínez Novo. *Empresas Mixtecas*: 1999. p.151).

El programa de desenvolupament i Emmix podrien ésser un exemple d'aquest fenomen. (Martínez Novo. *Empresas Mixtecas*: 1999).

El programa contribuïa a donar legitimitat als grups dominants a Tijuana i a que els grups subordinats acceptessin la seva desigualtat de manera submissa.

Planeja l'idea que les dones vinguin la seva etnicitat i el projecte de desenvolupament a grans fundacions públiques que pagarien un preu considerable.

És interessant la construcció de l' etnicitat d'Elena i del programa de desenvolupament. (Martínez Novo. *Empresas Mixtecas*: 1999. p.168).

Els pressupostos convencionals al voltant del desenvolupament han arribat a un carreró sense sortida. (Pramod Parajuli. *"Poder y conocimiento en el discurso del desarrollo"*). Nous moviments socials desafiants reclamen nous paràmetres de vida sostenible i igualtat. Aquests nous moviments manifesten crítiques a la manera de fer tradicional.

El Primer món menysté al Tercer Món quan a la teoria del desenvolupament.

Al Tercer Món s'han imposat les estructures europees en el concert de l'evolució que per tant aquesta no s'ha esdevingut amb naturalitat sinó des del marc colonial i post colonial.

Han començat a demostrar que el desenvolupament induït per l'Estat subordina les dones. (Pramod Parajuli: *"Poder y conocimiento en el discurso del desarrollo"*). L'estat patriarcal i capitalista en són elements dinamitzadors.

A conseqüència dels procediments de desenvolupament contra els cicles de la natura, hores d'ara l'Índia es veu abocada a llargs períodes de sequera i desertització seguits d'altres de fortes inundacions.

A totes bandes els projectes de desenvolupament han fet oïdes sordes a les dones, tribus i castes inferiors.

El desenvolupament ja no és una vaca sagrada ni una veritat inqüestionable. (Pramod Parajuli: *"Poder y conocimiento en el discurso del desarrollo"*).

El desenvolupament no és conseqüència del progrés sinó el resultat de particularismes històrics entre els anomenats primer i tercer món.

Elements aplicables als nous moviments socials:

- ✧ Desenvolupament i progrés.

- ⤴ Supervivència i identitat.
- ⤴ Cos i salut.
- ⤴ Aliments i nutrició.
- ⤴ Temps i espai.
- ⤴ Naturalesa i ésser humà.
- ⤴ Homes i dones.

Els projectes de desenvolupament en matèria ambiental reben cada com més acceptació i sensibilització per protegir els entorns vitals.

Escobar considera que si bé no s'ha de treballar el desenvolupament amb el Banc Mundial ni institucions d'aquestes si és pot treballar-hi amb algunes ONG que cerquen alternatives i noves formes de cooperació intencional.

El concepte de transferència de tecnologia es va convertir en un dels projectes de desenvolupament.

El terreny estava abonat per al sorgiment del desenvolupament econòmic com a projecte teòric legítim. (A. Escobar: 1998. p. 83).

Al Nepal la gent no l'interessa participar en els programes de desenvolupament (bikas) sinó esdevenir-ne assalariada.

Molts moviments socials com el colombià en l'actualitat es plantegen elaborar projectes que vagin més enllà dels bens materials per a satisfer les necessitats de la gent.

Per la majoria d'aquests moviments queda clar que el desenvolupament convencional, del tipus que ofereix el neoliberalisme, no constitueix una opció. (A: Escobar: p.26).

Cal repensar la globalització i el desenvolupament.

El nacionalisme ha estat l'eix principal del debat dels projectes.

El president del BM no és precisament un humanista quan en el seu projecte no té en compte les necessitats fonamentals de totes les persones que són: menjar, allotjament, vestits, disposar d'un medi ambient sa i una formació adequada per a obtenir una ocupació digna que li permeti guanyar-se la vida.

Les teories i pràctiques del desenvolupament es van alentir durant els anys vuitanta. (Rist: 2002, p.199).

Els programes d'alleugeriment de la pobresa, el benestar social i la creació de la figura d'ocupació un lloc destacat en la política electoral a Sri Lanka. (Yapa,1998).

Desenvolupament i modernitat

La noció i la pràctica del desenvolupament han estat criticades com a modernistes. Hi ha una mena de relats que tracten de la modernització i del marxisme clàssic.

La causa principal de la gana moderna com a mancança es trobaria principalment en les formes de desenvolupament.

El caràcter del desenvolupament tendeix fer creïble el potencial de les finalitats la qual cosa estableix com a norma conscient la situació de mancances pròpia de la societat actual.

En nom de la modernitat industrial ha portat teòrica i pràcticament de manera implícita a atemptar contra la vida humana del planeta.

En l'actualitat l'ajut tendeix a operar com a instrument de promoció del desenvolupament. (G. Esteva: 1988).

No s'han d'ocultar cap informació ni amagar les conseqüències, ans al contrari, s'han de debatre públicament.

La modernitat ha portat una sèrie de conceptes que exerceixen un gran poder com ara:

- ⤴ Subdesenvolupament.
- ⤴ Endarrerit.
- ⤴ Desnutrició.
- ⤴ Barraquisme.
- ⤴ Agricultura de subsistència.

Aquests conceptes són molt recurrents en el discurs del desenvolupament.

Als 80s es potencia la idea del bon govern i de la societat civil.

Es va apostar pel sector privat menystenint allò públic i l'estat.

A mida que el pensament crític vivia un endormiscament la globalització enfortia l'hegemonia occidental.

Però des dels anys 60s romanien un desafiament marxista als postulats capitalistes i occidentalistes.

En l'actualitat és de lamentar que els principis marxistes perden influència front el capitalisme.

Els actors implicats en els processos haurien de fer de mediadors en aconseguir que es donin les condicions de modernitat, industrialització i demés per què tothom assolís els mateixos nivells de desenvolupament.

Occident no és una peça monolítica ans té multitud d'històries, filosofies i camis d'arribada a la modernitat. Diferències de Nord i Sud, de cultura anglosaxona i d'ibèrica, mediterrània, etc.

Vivim en una societat molt estereotipada quan als "altres" als quals no se'ls accepta tal com són ni se'ls respecta la diferència. Els posem com a condició per a viure entre nosaltres que han de ser com nosaltres: vestir com nosaltres, tenir pocs fills com nosaltres, amagar-se el color de pell per què són negres, escoltar la mateixa música que nosaltres, tenir les mateixes creences religioses i idees polítiques que nosaltres, etc. Com a preu a pagar. Però si jo me'n vaig a viure a Rússia per molt que m'adapti als costums russos i per molt que aprengui la llengua russa, mai no seré rus.

Todorov en diu igualtat en la diferència o diferència en la igualtat. Un perill que patim és que continuem ubicant-los a ells allà amb les seves dèries i supersticions i nosaltres ací amb la "civilització"; un perills que cal fer qüestionar-se algunes coses.

La història de la modernitat és també la història social.

La història del desenvolupament implica la continuació en altres llocs d'aquesta història d'allò social. (A. Escobar: 1998. p. 55).

El desenvolupament és l'únic mitjà que porta avenços socials que es pugin verificar.

Aquests avenços es van donar en Àfrica més que no pas en d'altres llocs on es relaciona el colonialisme amb el desenvolupament.

Després de la Segona Guerra Mundial, el sistema es va estendre a una descolonització generalitzada i a la promoció del desenvolupament per part del nou sistema d'organitzacions internacionals. (Murphy i Augelli, 1993) (A. Escobar, 1998).

En Amèrica llatina també es van donar les situacions per part de certs precursors del desenvolupament per bé que de manera molt diferent al cas africà.

Factors que prepararen el camí cap al desenvolupament econòmic en Amèrica llatina:

Gracias por visitar este Libro Electrónico

Puedes leer la versión completa de este libro electrónico en diferentes formatos:

- HTML(Gratis / Disponible a todos los usuarios)
- PDF / TXT(Disponible a miembros V.I.P. Los miembros con una membresía básica pueden acceder hasta 5 libros electrónicos en formato PDF/TXT durante el mes.)
- Epub y Mobipocket (Exclusivos para miembros V.I.P.)

Para descargar este libro completo, tan solo seleccione el formato deseado, abajo:

